

Bill Bryson, Doi pass ant ij bòsch

gavà da Bill Bryson, *Una passeggiata nei boschi*, Guanda, 2015

virà an lenga da René Agagliate

Pronté 'l bërsach¹

A venta parte da l'idèja che, pèr na spassgiada pèrparèj, a fa da manca 'd portesse tut an sle spale. A podria smijé na considerassion franch evidentata, ma pèr mi a l'é stàita un ver sbuj², quand i son rendume cont ch'a saria tratasse 'd n'imprèisa completamente diferenta che doi pass ant èl Lake District, con èl sach ëd la marena e na cartin-a, ch'a van a finì, con sodisfassion, ant un grassios, pcit obergi. A son pòchi coj ch'a riesso a porté sle spale n'equipagiament ëd nen meno che disdeut chilo, e quand un a pòrta col pèis, i peule chërdme, un a peul nen, gnanca pèr un moment, chité ëd penseje. Un cont a l'é marcé pèr 3500 chilométer; n'àutr cont a l'é marcé pèr 3500 chilométer con n'armari sla schin-a.

La prima, incerta idèja ëd che rassa d'aventura a saria stàita a l'é fasse stra ant mia testa ant èl moment ch'i son andàit ant un negòssi specialisà, la Dartmouth Co-Op, pèr compré l'equipagiament necessari. Mè fieul a l'avìa 'ncaminà da pòch a travajé ambeleli dòp la scòla, e a l'ha dame bin precise istrussion ëd come comporteme. An particolar a l'avìa antèrdime ëd fé qualsëssia drolaria, come dì, pèr esempi: "A l'é an camin ch'am pija pèr èl cul?" ant èl moment ch'a l'avèisso dime 'l pressi 'd n'articol, o ëd prové chèich articol ch'a l'avèissa forsame ëd mostré la pansa an pùblich, o ëd mostré bin pòch anteresse a le spiegassion che un comess a l'avèissa dame sla manutension d'un cert articol e, dzoratut, ëd nen fé ëd gofada come butesse an testa un bonèt da ski da fomna, tant pèr fé lè spiritos.

A l'avìo dime 'd ciamé d'un cert Dave Mengle, un ch'a l'avìa pèrcorù personalment diverse porsion dël senté e a l'era na vera enciclopedia dla vita a la bela stèila³. Bin costumà, Mengle a l'era 'l tipo an gré 'd parlé pèr quatr di, e sëmper con anteresse, d'equipagiament da càmping.

I l'oma passà tut èl dòp-mesdì a ispressioné tut lè stòck disponìbil an negossi. Am disìa 'd

¹ bërsach = zaino

² sbuj = trauma, spavento

³ a la bela stèila = all'aria aperta

ròbe come: “Varda-sì, costa a l’è na sarura⁴ da 70 fij d’àuta densità, antisplura e con cusidure antis-cianch”. Peui, sbassand la vos e chinandse an ver mi, am bèsbijava: “Dit antra ’d noi, le cusidure a son mach arbatùe e nen cusie an diagonal”.

Da pòsto ch’i l’avìa parlaje ëd certe mie esperiense ’d campegg an Inghiltèra, Dave a partìa da la convinsion ch’i fussa competent. Mi i vorìa nen deje ’d delusion, e alora a certe domande come: “Còsa a pensa dle bachëtte an carbònio?”, mi im riduvìa a sopaté la testa con un cit risolin, come chi a mostra ’d conòsse la controversa chestion, e a la fin i-j disìa: “A sa còs i-j diso, Dave? I l’hai ancor nen fame n’idèja precisa sla chestion. Chiel còsa a na pensa?”

I l’oma questionà pèr un pess, stimand con atension ij mérit e ij difet, ëd sengie ’d compression lateral, capuss antivent, rampin, dèstribussion diferensial dël pèis, canalin-e d’areassion, rèj e ’d na ròba misteriosa ciamà Rapòrt d’Esposission dël Cupiss⁵. Fin-a na ròba csì sempia come na série ’d cassaròle d’aluminio a podìa anandié na longa filonghera ’d considerassion an sël pèis, densità, termodinàmica, tant da ten-e la ment ocupà pèr dle ore. A part tut sòn, a Dave a smijava che a j’anteressèissa tant la question dël pèis. A dila tuta a mi a më smijava na chestion da pòch se un cert sach a pèil a peisava doi etto ’d meno che n’àutr, ma ant ël moment che la ròba a ’ndasìa ambaronandse, mi i ’ncaminava a rendme cont ëd come che j’etto a dvento an pressa ’d chilo. I chërdìa nen ëd dovèj compré così tanta ròba. D’àutra part i l’avìa già un pàira dè scarpon, un cotel ësvisser e n’anvlòpa ’d plàstica pèr cartin-e topogràfiche con tant ëd cordin da pende al còl, e a më smijava d’esse già a na bela mira. Al contrari, pì i parlava con Dave e pì im rendìa cont ch’i j’era an camin ëd caté l’ocorent pèr na gròssa spedission.

Ij doi colp ij pì frapant a son rivame, anans tut, an vèddend ij pressi fòra ëd deuit ëd minca artìcol (ògni vòlta che Dave a ’ndasìa un moment an magasin pèr controlé chèich particolar técnich, mi i dasìa ’d curte slumà ai cartlin dij pressi ch’am lassavo sistematicament demoralisà) e peui ël fàit che minca ròba – chi a sa pèrchè – a smijava ciamene n’àutra, naturalment da compré a part. Esempi: se un a cata un sach a pèil a venta ’dcò caté, a part, un taschèt pèr portelo, pressi 29 dòlar. Cost a l’è stàit un concet bin malfé da capì.

Quand, dòp na seriosa e creusa considerassion, i l’hai decidù ’d compré un bërsach

⁴ sarura = cerniera lampo

⁵ rapòrt d’esposission dël cupiss = rapporto d’esposizione occipitale

marca Gregory, car come 'l feu, èl tòp èd la categoria, dèl tipo *inùtil-gireje-antorn*, Dave a l'ha ciamame: "E che tipo 'd singie a veul buteje?"

"Ch'a scusa?" i l'hai fàit mi e, èd bòn an blan, i son rendome cont d'esse sla brova d'un "esauriment nervos dèl comprador al detaj". Da col moment i l'hai piantà lì dè sclamé ròbe come: "Ch'a fasa pura na mesa dosen-a 'd lo-lì, Dave; e eut èd coj-là". Èl cit baron èd bagagi che na minuta prima a më smijava così bondos e cissant – tut neuv e tut mè! – a l'improvis a l'é smijame grev e anchietant.

"Le sengie" a l'ha s-ciairime Dave, con passienza, "pèr gropé 'l sach a pèil e fèrmé 'l bërsach a la vita".

"Pèrchè, a son nen comprèise?"

"Cert che nò", a l'ha dime chiel, mostrandne na muraja pien-a. Peui, tocandse la punta dèl nas con un dil a l'ha soggiunzù: "Naturalment a l'avrà damanca 'dcò èd na cuvertura contra la pieuva".

I l'hai spalancà j'euj: "Na cuvertura contra... Pèrchè?"

"Pèr paré 'l bërsach da la pieuva, natural."

"Pèrchè, a l'é pa impermeàbil?"

A l'ha fàit na smòrfia come pèr mostré ch'i j'era pròpi pistin: "Beh, nen pròpi al sent pèr sent..."

La còsa a l'é smijame strasordinaria. "Ma pèr da bon? E al tipo ch'a l'ha fabricà cost bërsach a l'é pa vnuje an ment che la gent ch'a compra 'sta ròba a-j piaseria porté ij so sach a l'aria aperta, mincatant, e fin-a èd porteje an campegg? E vaire a costeria cost bërsach?"

"Dosentesinquanta dòlar".

"Dosentesinquanta dòlar? A l'é an camin ch'am pija..." I l'hai fàit n'arfial⁶ e i l'hai sbassà la vos. "Dave, chiel a l'é an camin ch'am dis ch'i pago dosentesinquanta dòlar pèr un bërsach senza sengie e nen impermeàbil?"

A l'ha fàit che 'd si con la testa.

"Pèr lo men a l'ha 'l fond?"

A l'ha soridù con èsfòrs. Evidentement a l'era nen ant soa natura fé 'd l'ironia. "Le sengie a son disponibij an ses color", a l'ha peui giontà.

I l'hai finì pèr caté n'echipagiament bastant pèr deje 'd travaj a na longa caravan-a èd

⁶ arfial = sosta, pausa

sherpa: tenda tre stagion, matarassin gonfiàbil, cassaròla da 'nchèrné⁷, posade ardobiabij, piat e bicer ëd plàstica, un sistema complicà a pompa pèr depuré l'eva, sacapan ëd tuti ij color, kit ëd riparassion ëd foradure, sach a pèil, còrde elàstiche, barlòt⁸, mantlin-a impermeàbil, brichèt antivent, cuvertura dël bërsach, pòrtaciav-bùssola-termòmetro a dì la vrità pitòst bel, cusin-a da camp, bòmbola 'd gas, tòrcia elétrica da buté sla testa come cola dij mineur (e che, a dila tuta, am piasia pròpi tant), un gròss cotel pèr massé j'ors, mudande 'd flanela e gilé, quatr fasse suva-sudor e na caterva d'àutre ròbe, che nen tute i savia a lòn ch'a servèisso, e pèr lòn i son tornà diverse vòlte al negòssi pèr ciamé spiegassion. I son fèrmame pen-a an temp prima 'd caté un gròss teilon técnich an pensand che, a la finitiva, i podia tranquilament compré un tòch ëd tèila ansirà pèr nen pì che sinch dòlar. I son riuissì 'dcò a nen caté un kit ëd prim socors, n'àutr *necessaire* da cuse e n'àutr contra ij mordion ëd vipra, un subièt da dódes dòlar e na palètta 'd plàstica pèr sotré la caca, an pensand che a më smijavo ëd còse inùtile o ridicolose.

Surtì da lì, pèr fé tut da bin e na vòlta sola, i son fèrmame un moment dal libré e i l'hai comprà dontrè liber, *Èl manual ëd l'escursionista, A pé sl'Appalachian Trail*, diversi volum d'argoment naturalìstich-sientifich, na *Stòria geològica 'd l'Appalachian Trail* d'un cert V. Collins Chew, e, pèr finì, ël set complet ëd le guide ufissiaj ëd l'Appalachian Trail, pèr un total d'òndes librèt e sinquantésinch mape pèr tuta l'estension dël senté pèr un total ëd 233,45 dòlar. An surtiend da lì i l'hai vist un volum antitolà *Atach ëd j'ors e manere pèr preven-je* e i l'hai campalo ant la borsa.

I l'hai portà tut a ca e i l'hai piassalo an cròta. Tanta part ëd cola ròba am provocava un sentiment mës-cià d'ecitassion e tëmma, ma 'd pì ëd tëmma. Tant pèr fé cheicòs, i l'hai butame an testa la tòrcia da mineur, i l'hai tirà fòra la tenda da soa feudra 'd plàstica e i l'hai montala sël pavement. I l'hai dësrolà 'l matarassin gonfiàbil e i l'hai sistemalo andrinta, ansema al sach a pèil. Allora i son ësghijà a l'intern e i son restà ambeleli pèr un bel po', sagiand le mzure ëd col cit e costos ëspassi, con col curios odor ëd neuuv.

A l'era un bel pò ch'im trovava nen ant un sìmil ëspassi da quand i l'avìa chità 'd costruve le bènne⁹ con le coerte e ij cartron, anvers ij neuuv agn. A bon cont a l'era pitòst piasos, là-drinta, e quand ch'i fussa abituame a l'odor, che mi, nossentement, imaginava che co'l temp a sarìa moderasse, e al fàit che la stòfa dla tenda a dasia a minca ròba a sò

⁷ anchèrné = incastrare

⁸ barlòt = borracce

⁹ bènne = capanne

intern un color vèrdògnol e malavi come la lus d'un ràdar, e a smijava nen tant mal.

Miraco un pò claustrofòbich e fairos, ma confortèivol e fin-a protetiv.

A sarìa nen stàit mal, i 'rpetia a mi midem. Ma 'ndrinta 'd mi i savìa ch'im falìa dla gròssa.